

1997 - árið tá markið kom uppá pláss!

Oddagrein

NÚ eitt nýtt ár er fyr framman eru tað framvegis fleiri stórnál, ið ikki eru loyst men sum vónandi verða avgreidd í 1997. Eitt teirra er marknatrætan við Stórabretland. Fyri Føroyar er hetta málið kanska meira týðningarmikið enn fólk flest geva sær far um. Her er rætt og slætt talan um ognarrættin til ein part av tí landi, sum vit hava hildið er okkara, men sum grannar okkara bretar gera krav uppá.

Í blaðnum í dag fáa vit eina ábending um, at ein loysn møguliga er fyr framman. Í hvussu er verður komið burtur úr tí naggatödn, sum hevur valdað í eina tíð. Ein av leiðandi limunum í bretska samráðingarnavnindini sigur við Sosialin, at arbeiðt hevur verið við einum nýggjum bretska útspæli. Hetta verður lagt fyr feroyingar tíðliga í næsta ár.

NÚ vita vit ikki, hvat hetta útspæl inniheldur men ein kann gita, at bretar fara at lora nakað aftrat, nú teir vita, hvussu stórt trýst alt Føroya fólk leggur á síni samráðingarfólk fyr at fáa eina fyr Føroyar sømliga loysn. Men tað er neyvan bara úr Føroyum, at bretar kenna eitt trýst. Nógv bendir á, at eisini bretska oljuaðurin er við at gerast ótolin. Útlitini fyr at finna olju og gass í tí „Hvíta økinum“ millum Føroyar og Bretland eru so góð, at idnaðurin vil sleppa í gongd at leita. Seismisku kanningarar, sum gjórdar eru, sigast at vera ómetaliga áhuga-verdar.

OKKARA meting er tann, at bretska stjórnin er trongd upp í ein krók. Feroyingar hava verið verri at fáast við, enn hon roknaði við, og heimadnaðurin og altjóða oljufeløgini eru við at missa tolið. Stjórnin kann risikera, at altjóða oljufeløgini, sum hon fegin sær gera fløgur í bretska øki og tað er serstakliga vestan fyr Hetland ríma og gera fløgur aðrastaðni. Tað vil hava við sær, at heimadnaðurin í Bretlandi, sum arbeiðir fyr oljufeløg oo., missir arbeiðsuppgávur. Vit loyva okkum tí at trúgva, at bretska stjórnin í sínum nýggja útspæli í stór mun enn áður fer at ganga feroyingum á móti.

TAD skal vera vón okkara, at tað fæst ein virðilig loysn í hesum máli, tí sum næstu grannar og sum tvær grannatjóðir, ið møguliga eiga stór virði í undirgrundini, er tað náttúrligt við einum tóttum samstarvi til tess at troyta hesi virði best. Ein kann t.d. ímynda sær eitt samstarv í tí komandi stóra oljuøkinum millum londini.

BRETAR vita fullvæl, at eingin feroyskur myndugleiki torir at gera avtalu við Bretland, har vit vera við sviðsúð. Hetta hava bretar vitað alla tíðina, men teir hava so roynt at fáa okkum í „felluna“. Tað hevur ikki eydnast teimum, tí feroyingar hava staðið saman allir sum ein. Kanska nettup tann ovurstóra áhugin hjá oljufeløgum fyr feroyska økinum og ikki minst tey seinastu tilmælini um oljuveigar hava verið tað, sum skuldi til fyr at forða okkum í at bakka. Bretum hevði tað tænt at fingið eina skjóta avgerð, t.v.s. áðrenn upplýsingar komu fram um, hvussu áhugaverd nettup tey økini, sum bretar hava kravt, eru. Ein kann tí siga, at útviklingurin og stig okkara fram móti eini oljuvinnu hava hjálpt okkum at standa sterkari mótevogis bretska. Hetta innsigga bretar helst eisini í dag og nú ræður um at fáa í hvussu er „okkurt“ burtur úr - fyr ikki at missa andlit.

HETTA kann vera í so naivt av okkum at halda, tá hugsað verður um gamla hjálandið Bretland. Men vit eru við at nærkast 20. öld, og tað merkt, at nógv er broytt. Hyggja vit í bakspeglid, so var tað rætt at loyva kanninum á okkara øki. Sum staðan sær út í løtuni, har fleiri áhugaverd øki eru uttanfyr tey umstríddu, og har oljuidnaðurin nú leggur trýst á bretska stjórnina at fáa eina loysn við feroyingar, eru tað kanska vit, sum standa við bestu trumförtunum. Ja ein kann eina siga, at vit nú kunnu biða við at gera eina avtalu við bretar um „Hvíta økið“ til teir eru vornir enn meira svangir. Tað er nevnliga spurningurin, hvussu leingi teir kunnu liva við, at oljuvinnan ikki sleppur út í Hvíta økið at leita. Okkurt bendir eisini á, at oljukeldur longu eru funnar á bretska øki, men sum einki kann gerast við, tí stórar partur av teimum gongur inn á Hvíta økið. Latid okkum bjóða bretska vælkommun til eitt nýtt samráðingarnafn Vit ynskja teimum og annars øllum Føroya fólk ein gleðlig jól. Sosialurin kemur út aftur leygardagin 28. desember

Sosialurin

Lesarabrøv

Aftursvar til Jan Müller

Eg havi lagt til merktis, at hvørja ferð spurningurin um BBC Prime ella BBC World hevur verið alment viðgjórdur, hevur blaðstjórin á Sosialinum verið frammi í fremstu røð við mótmælum móti Prime og royndum at fáa hesa rás tikna av aftur. Tá ið Prime eina tíð varð send, brúkti Jan Müller nógva blaðrúmd til at mótmæla hesum, og so vilt eg minnst, var tað ikki serliga blíð orð, hann hevði um býráðið, sum tá hevði avgjört hetta.

Tað gjórdi meg tí heldur ikki bilnsan, tá Sosialurin í sama blaði, sum lesarabrev mitt stóð í, offraði ein heilan leiðara uppá hetta brev. Og so miklan áhuga hevur hetta hjá blaðstjóranum, at øll síða 2 í blaðnum 19.12.1996 verður brúkt sum aftursvar til mín. Tað er tí rætt, tá eg skrivaði, at Jan Müller hevur havt stóra - og helst nógva ta størstu - ávirkana á avgerðir býráðsins í hesum máli. Avgerðirnar hava verið merktar av beinleiðis persónligum áhugamálum, tað hava verið teir tríggrir journalistarnir Jan Müller, sum hevur fært pennin, og Leivur Hansen og Tórfinn Smith, sum hava havt ávirkun í býráðnum, sum fyrst og fremst hava verið orsök til, at Prime varð avloyst av World.

Tað var galið av mær at nýta orðið heilavaskað um blaðstjóran. Eg skuldi havt nýtt vendingina, at „Jan Müller hevði fingið BBC World á heilan“. Tað

er einki niðursetandi í hesum. Tað er bert ein ásanann av veruleikanum, soleiðis sum hann hevur víst seg í skrivningini í Sosialinum í longri tíð. Sjálvandi hevur Jan Müller - og sama rættin má blaðstjórin eisini unna mær - sín fulla demokratiska rætt at siga sína hugsan og skriva so galið, hann vil um bæði BBC og øll onnur mál. Men hann má finna seg í - líka væl, sum eg havi funnið meg í mongum gori og galli millum ár og dag í Sosialinum - atfinning móti hansara einstáttaðu skrivning um hetta mál.

Sjálvandi minnst eg ikki hvørt orð, sum skrivað er í Sosialinum um hetta mál, men at skrivningin hevur verið ein niðurgering av teimum, sum ikki vildu hava World er einki at taka seg aftur í. Bara við at lesa eitt slíkt petti sum hetta frá Jan Müller um meg: „...má eg spyrja teg, um tað er nakað í tínum hugsunnarhátti, í tíni trúgv, í tíni politisku sannføring, sum ger, at tú ræðist sannleikan/veruleikan, soleiðis sum hann verður lagdur viðopin fyr okkum...“ sæst at setast skal niður á persónin, og tað hann annars stendur fyr.

Nei, Jan Müller, eg ræðist ikki sannleikan. Men eg vil gjarna sigga og uppliva so nógv sum møgulegt av honum. Sannleikan finnur tú ikki í BBC World. Í frægesta fori finnur tú eitt lítið sindur av honum í teim sendingum, sum har eru. Og tá bert um eitt lítið sindur

av heimstilveruni. Eg skal heldur ikki siga, at tú finnur sannleikan í Prime, men í øllum førum finnur tú eina meira fjølbroytta lýsing av mannatilveruni har, samstundis sum meginparturin av tí tíðindaflutningi, sum tú eftirlýsir so nógv, eisini er at finna har.

Tú sigur eisini, at eg leggi navn til innihaldi í teim mongu andstyggiliga dulnevndu brøvum, sum tú hevur sæð. Eg skrivi fyr tað fyrsta ongatið nakað uttan at leggja navn til, og skal vera hin fyrsta at viðganga, at dulnevnd brøv eru andstyggiliga, tí tey eru dulnevnd. Men hava tey ikki verið verri enn mitt stutta lesarabrev, so er innihaldið ikki so andstyggiligt.

Tú spyr um eg havi tosað við meginpartin av fólkinum í Havn. Nei tað havi eg ikki, mein ein hevur eina kenslu av, hvat fólk halda og ynskja. So eg ivist ikki í, at eg havi rætt í míni meting. Helst eru mong fólk, sum eru líkaglað um hetta, men tað eru eisini mong, serliga eldri fólk, sum ikki hava nakað tilývirs fyr MTV, og heldur ikki hava so stóran áhuga í Eurosport. Tað er avmarkað, hvat Sjónvarp Føroya sendir av góðum undirhaldi. Síðani er bert TV 3 eftir til undirhalds. Sumt kann brúkast har, men fyr eldri fólk er nógv av tí við ráðum amerikanskum filmum og øðrum líkandi ikki júst tað, sum tey ynskja. BBC World sendir uppi saman tíðindi og

reportasjur, sum tey heldur ikki hava áhuga fyr. Tá tey so ikki fáa loyvi á tí kommunalu ráðini at sigga BBC Prime, sum sendir nógv viðkomandi hjá vanligum fólki, so er ikki at undrast á, at fleiri føla seg „snýttan“.

Tá ið tað nú einaferð skal veljast millum tvær BBC ráðir standi eg við, at fjøldin av fólki fær meira burtur úr Prime og einki av týðningi í World verður mist, tí Prime sendir eisini tað týðningarmesta harfrá. Tað er tí eftir míni uppfatan rætt, at Prime er aftur á skiggjanum. Heimildarnar hjá býráðsformanninum skal eg ikki taka dagar ímillum. Eg rofni við, at hon veit, hvat hon ger saman við sínum ráðgevarum. Um komandi borgarstjórin ikki kennir seg hava heimild at halda fram við Prime, eigur hann at útvæla sær hana við at heita á nýggja býráðið um at gera eina samtykt um tað.

Býráðið hevur kortini eisini loyvi at senda báðar ráðirnar. Vónandi gera teir tað.

Eg eri kanska ikki tann rætti persónurin at skifta orð um hesi viðurskifti, tí tað er heldur avmarkað, hvat eg siggi av sjónvarpi, men siðani eg fór úr politikki, havi eg to brúkt nakað meiri tíð til slíkt. Harfyr havi eg sjál loyvi til at føra fram sjónarmiðini hjá vanligum fólki. Og tað er tað eg havi gjørt í hesum førinum.

Jógvan Sundstein

heim - ella út í heim

tað greiða vit...

033 32 75 85 Svarar ALT SAMDØGURID

FØROYA FERÐIR
Vester Farnagsgade 4-6, 1606 København V
Tlf. 33 32 75 85 - Fax: 33 32 75 80

AKKUMULATORAR
* TIL ØLL ENDAMÁL *

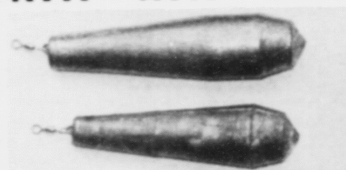

Fa. Pólar

v/ Margeir Ørvarodd
Sigmundarg. 26/Rættará,
100 Tórshavn

Tlf./fax 18347 - 12860
Fartlf. 84347

NÝTT • NÝTT • NÝTT

BEITUHÚKAR í ymskum støddum við rustfríum svøvlum. Hava eisini 5 og 7 punds LODD. Tilboð verða givin.

Vinarliga ringið tlf. 75259